

Matteüs 21,33-44 – Het kruis van Christus: wonder van Gods liefde

De betekenis van het kruis van Jezus Christus (1)

Liturgie

- Ps 115,1.6
- Votum / Groet
- LB 177,1
- Wet
- LB 175,1-3
- Gebed
- Lezen: Jes 5,1-,7
- Ps. 80,5.7.8
- Tekst: Matt 21,33-46
- Preek
- Ps 118,1.8.9
- Gebed ('s Middags: Geloofsbelijdenis met Gez 109,1.3.4 (GK19))
- Collecte
- LB 192,1.2.3.6
- Zegen

Opmerkingen:

– hierboven is de nummering van het nieuwe Gereformeerd kerkboek gevolgd.

– ik hoor het graag van te voren wanneer deze preek ergens gelezen wordt. Mijn mailbox is geduldig: hansburger@filternet.nl

– bij deze preek is een A4-tje beschikbaar met preeksamenvatting en een leesrooster; zie onder

Preek over Matteüs 21,33-44 – het kruis: wonder van Gods liefde

Gemeente van Jezus Christus,

1. Het is vandaag de eerste zondag van de lijdenstijd: de tijd waarin christenen stil staan bij het lijden van Christus, en toeleven naar Goede Vrijdag en Pasen. Zoals jullie in 'De Voorbode' hebben kunnen lezen, staan we in de kerkdiensten de komende tijd stil bij de vraag: wat is het goede nieuws van het kruis van Jezus Christus?

Wie van jullie draagt er een kruisje om de nek?

Je hebt allerlei kruisjes: kleine zilveren, grotere van hout, nog grotere van goud, prachtig versierd in kerken. Het kruis is een mooi symbool geworden. Een bekend christelijk symbool, embleem van het rode kruis bijvoorbeeld. Een glad en gepolijst symbool. Klein en hanteerbaar. Vraag een christen wat de kern van het christelijk geloof is, en grote kans dat je als antwoord krijgt: Jezus is voor onze zonden gestorven. Aan het kruis natuurlijk. We zijn er zo mee vertrouwd geraakt, dat we het risico lopen dat het niet meer tot ons doordringt wat er eigenlijk gebeurt.

Daarom wil ik in de komende weken met jullie steeds stilstaan bij één aspect van de betekenis van de kruisiging van Jezus Christus. Maar voordat ik allemaal mooie dingen ga zeggen, is het belangrijk om eerst iets anders voor ogen te hebben.

Hoe is het ooit ter wereld mogelijk dat het kruis een positief symbool geworden is? Hoe kunnen wij rondlopen met mooie gladde kruisjes om onze nek? Hoe kan een wrede marteldood een bron

van vergeving en nieuw leven zijn? Hoe kan er uit een misdaad verlossing voort komen?

Laten we wel wezen: de kruisiging is een geperfectioneerde vorm van wreedheid. Hangen aan een kruis staat garant voor een optimale combinatie van pijn, lijden, volksvermaak, afschrikking, niet te snel sterven, maar uiteindelijk wel de doodstraf ondergaan. Als je aan een kruis kwam te hangen, was je een loser. Rome maakte heel helder: wij zijn de baas. En dit is een misdadiger, een revolutionair, een opstandeling. Maar een die verloren heeft.

Jezus, de gekruisigde. Dat is zoiets als een enge, gevaarlijke TBS-er die vooral niet moet ontsnappen.

Wij zijn er zo aan gewend geraakt, dat het niet meer tot ons doordringt: verlost door een gekruisigde? Wat een absurditeit. Hoe verzin je het. Wie aan een kruis komt te hangen, die heeft het niet goed aangepakt.

Laten we daarom er eerst eens bij stil staan, hoe bijzonder het is, dat juist dat kruis een positieve betekenis heeft gekregen.

2. We doen dat aan de hand van de gelijkenis van de pachters in de wijngaard. Jezus vertelt die gelijkenis nadat Hij op een ezelsveulen Jeruzalem is binnengehaald; nadat hij geldwisselaars en duivenverkopers de tempel uit gesmeten heeft.

Jezus liep al langer aan tegen wantrouwen, kritische vragen, en verzet van de kant van de Joodse leiders. Het besluit dat hij moest sterven, was al lang genomen. Al geruime tijd zwierf hij rond om zijn bedreigers voor te zijn. Hij wist dat deze acties zijn dood zouden betekenen.

De religieuze leiders komen bij Jezus en roepen Hem ter verantwoording. Opnieuw een uiting van hun verzet. Waar haalt u het lef vandaan om deze dingen te doen? Wie heeft u de

bevoegdheid gegeven om zo op te treden?

Zeg nu niet te snel –die Joodse leiders ook met hun verzet. Gelukkig zijn wij anders.

Zijn wij anders? Hoe zouden wij nu op Jezus reageren? Haalt hij hun niet het bloed onder de vingers vandaan, door te zeggen dat de mensen in de Casino's en in de Rosse buurten eerder Gods Rijk binnengaan dan al die vrome dominees?

Ze waren zo vroom. En Jezus waardeert hun ijver, hun gerechtigheid. Maar hij ontmaskert ze ook. Hij laat ze hun eigen tekorten zien. Ze denken dat ze het redelijk goed met zichzelf getroffen hebben. Maar Jezus confronteert hen met zichzelf. De dingen waaraan ze hun veiligheid ontleen – hun sabbatsviering; hun status; hun volgelingen, die nu opeens met Jezus weglopen; hun indrukwekkende gebeden; hun gulheid waarvan iedereen onder de indruk was – Jezus prikt er dwars doorheen.

Au. Het zou mij ook pijn gedaan hebben. En jou?

Jezus prikt door alles heen en confronteert je met je hart. Vooral als je het goed met jezelf getroffen hebt, is dat niet leuk: afstand doen van je macht, je aanzien, je positie. Als iemand fijntjes laat zien dat je een blinde vlek hebt voor je eigen tekort. Je wilt het toch ook liever niet zien?

En dan zijn verhaal. Het legt hun harten open en bloot op straat. Het is een profetie: jullie zullen mij doden. Ik ben de laatste in een lange rij van profeten. Steeds hebben jullie de profeten afgewezen, genegeerd, gedood.

En nu kom ik – de laatste, en ook mij zullen jullie doden. Die Jezus willen ze niet. Hij vraagt teveel eerlijkheid. Wat is hier voor moois aan? Is het kruis van Jezus niet een tragische ontknoping van een triest conflict?

3. Is het kruis van Jezus niet een climax van een trieste

geschiedenis?

Het is gewoon een verhaal, maar het is de religieuze leiders wel overduidelijk. Het knoopt aan bij een gedeelte van Jesaja, het lied van de wijngaard. Israël wordt vergeleken met een wijngaard. Maar die wijngaard levert geen vruchten op. Niet anders dan onrecht en rechtsverkrachting.

Gek genoeg gaat in het verhaal van Jezus de landheer weg. Daardoor komt de verantwoordelijkheid voor de wijngaard helemaal in handen van de pachters te liggen. De verantwoordelijkheid voor de vrucht van Israël komt zo bij de religieuze leiders te liggen. Of Israël vrucht oplevert, hangt voor een groot deel van hen af.

Maar dat is niet het enige wat gek is. Als je ziet wat er gebeurt, is het allemaal steeds verontrustender. Wat gebeurt hier?

De landheer wil natuurlijk iets terugzien van zijn wijngaard. Dus hij stuurt knechten om een deel van de opbrengst in ontvangst te laten nemen. Zo stuurde God profeet na profeet om zijn volk tot inkeer te roepen. Om te vragen naar vruchten. Zo kwam ook Johannes de Doper. 'Breng vruchten voort die bij het nieuwe leven horen.' Maar wat doen de pachters? Ze mishandelen, doden, en stenigen die knechten. 'Jeruzalem, Jeruzalem, dat de profeten doodt en stenigt wie naar haar toe zijn gestuurd', zal Jezus later zeggen.

Het meest opvallende is echter het gedrag van de landheer. Hij is zo onvoorstelbaar geduldig. Het heeft hem al vele knechten gekost. En hij blijft maar knechten sturen. Hij pakt ze niet hard aan, maar blijft de pachters een kans geven.

Uiteindelijk kiest hij voor de meest ontwapenende oplossing die hij kan bedenken. Hoewel hij al alle redenen heeft om die pachters de laan uit te sturen, en andere pachters te zoeken. Knecht na knecht heeft het hem gekost. Maar hij kiest niet voor een harde aanpak, hij probeert hun hart te raken. Hij

stuurt zijn eigen zoon. Kwetsbaarder kun je jezelf niet maken. Hij neemt het risico dat ze ook zijn zoon doden, net zoals ze al die knechten gedood hebben.

Zo is God dus! Zo geduldig. Zo goed. Zo ontwapenend. Zo kwetsbaar. Dat is liefde. Het liefste wat hij heeft, stuurt hij. Hij stuurt zijn bloedeigen zoon. Hij blijft de pachters een kans geven. Hij blijft ze vertrouwen geven. Ze hebben het niet verdiend – maar toch doet hij het. Is er ooit ergens grotere liefde getoond? Is er iemand die meer geduld heeft kunnen opbrengen?

4. Nooit is er groter liefde bewezen dan door God, die zelfs zijn eigen Zoon zond naar Israël. Des te schokkender is de reactie van de pachters. God kiest voor een oplossing die ontwapenend is. Hij wil de leiders van het volk niet kwijt. Ondanks alles wat ze zijn knechten aangedaan hebben. Hij vergeeft het ze. Hij blijft hun hart zoeken.

Jezus zet zichzelf zo tegenover de leiders van het volk neer. Ik ben de allerlaatste die God jullie kan sturen. Ik ben de zoon. In mij zoekt Gods liefde jullie hart. Proef je dat wel? Zie je dat wel?

Nee, jullie zien het niet. Ik kan niet doordringen tot jullie hart. Er staat een muur tussen mij en jullie, tussen God en jullie in. Jullie zullen mij doden, net zoals in het verhaal.

Dat is het meest schokkende in deze gelijkenis. De pachters zijn zo verblind, dat ze tegen elkaar zeggen: Die zoon, dat is de erfgenaam. Als we hem doden, is er niemand meer om de wijngaard over te nemen, als de landheer sterft. Dan is de wijngaard voor ons!

Een volstrekt absurde redenering. Ook al zou er geen erfgenaam meer zijn, nieuwe pachters zijn altijd te vinden. En als ze de zoon van de landheer vermoorden? Is er dan voor de pachters nog een reden om op welwillendheid van de landheer te rekenen?

Zo verblind zijn de pachters, dat ze ook de zoon doden. Zo verblind waren de religieuze joodse leiders, dat ze Jezus gedood hebben.

Zeg nu niet te snel: dat waren zij. Als het goed is, leer je als christen zien dat je niet zo anders bent dan die Joodse leiders. Wij zijn maar zondige mensen, mensen die geen vrucht dragen. En Jezus komt te dichtbij. Hij is te goed – ik wil niet in die spiegel kijken. Hij is te ontwapenend – ik wil mijn wapens niet kwijt. Hij is te kwetsbaar – ik moet hem wel kwetsen. Een christen leert zien: Het zijn de Joden niet, Heer Jesu, die u kruisten, zoals Revius lang geleden dichtte. Wij mensen, wij hebben u gedood. Wij hebben Gods zoon gedood. Wij hebben Gods liefde afgewezen.

Wat is hier voor moois aan, aan die dood van Jezus?

De dood van Jezus – het is het einde van alle hoop. De moord op Jezus – het is het failliet van de mensheid. De dood van Jezus heeft geen positieve betekenis. Het is slecht nieuws, het slechtste nieuws dat je je voor kunt stellen.

5. Het verhaal gaat verder. En de preek gaat verder. Maar hoe – wat zal de landheer nu doen?

Er is maar een ding dat je redelijkerwijs kunt verwachten. Als liefde zo afgewezen wordt, dan knapt er iets. Als je je eigen zoon stuurt om het hart van mensen te bereiken; en als zij dan je zoon vermoorden, omdat zo stom zijn om te denken dat zij dan de eigenaars van de wijngaard zullen worden...

Dan kun je je niet anders voorstellen dan dat de landheer zijn woede botviert op die pachters. Op de meest wrede manier die je je voor kunt stellen zal hij ze doden. Iets anders kunnen de religieuze leiders zich dan ook niet voorstellen. Op een mensonwaardige manier zal hij die pachters ombrengen.

Dat is de meest logische reactie die je je voor kunt stellen. Als je daar op doordenkt, als je bedenkt hoe Jezus gedood is,

als je beseft dat je zelf niet zo veel anders bent dan die Joodse leiders ...

Wat zou dat betekenen hebben voor de wereld? Voor ons? Niet veel moois. Beseft dat goed, want des te meer beseft je hoe wonderlijk het vervolg is.

Er wordt niets gezegd over een brute wraak op de pachters. Alleen dat zij geen pachters meer zijn. De joodse leiders raken hun functie kwijt. Maar die moord op Gods Zoon, dat is niet het einde. Dat is een nieuw begin. Gods liefde blijft de doorslag geven. Die vermoorde Zoon, die verworpen steen, Hij wordt de hoeksteen van een nieuw begin. Zijn dood blijkt een dood voor onze zonden. Hij opent voor iedereen, ook voor ons, de weg naar God.

Niet langer alleen de Joden, maar ook de heidenen. Ook de Nederlanders, ook de Friezen hier in Franeker en omgeving. De dood van Jezus heeft voor ons de weg naar God geopend.

Maar daar is niets vanzelfsprekends aan. Het is volstrekt ongedacht wat hier gebeurt. Dat die tragische geschiedenis deze ontknoping zou krijgen – dat kon niemand verzinnen.

Dit is dankzij de Heer gebeurd. De Heer, die uit liefde zijn Zoon stuurde. De Heer, die Jezus opwekte uit de dood. De Heer, die als enige in staat is om het kwaad ten goede te keren. De onwil van die religieuze leiders van toen, hun brute zonde, God heeft het gebruikt voor onze verlossing.

Toen ik hier was met het schrijven van de preek wist ik niet goed hoe ik verder moest: hoe kun je hier woorden aan geven – aan dit grote wonder?

6. En wat zijn wij mensen dan bot – Jezus is voor mijn zonden gestorven, maar wat gaan wij vaak over tot de orde van de dag. Alsof er niets gebeurd is! Alsof God niet mijn hart zoekt.

Maar God zoekt wel ons hart. God heeft ons lief, dat is het

goede nieuws.

Wat is dan leven vanuit het evangelie? Drie dingen, 3 V's:

1. Verontrusting. Die Joodse leiders die zijn een waarschuwing voor ons als gemeente. Israël, zolang het niet gelooft in haar Messias, blijft een waarschuwing voor de heidenen, de Nederlanders, die wel in Jezus Christus geloven. Gemeente zijn vanuit het evangelie, dat betekent: leven als gewaarschuwde mensen.

Jezus eindigt onheilspellend. Zijn woorden herinneren aan Daniël 2; als u het op wilt zoeken, het staat in Dan 2,31-35: Nebukadnezar ziet een groot beeld – machtige wereldrijken. Maar Gods rijk komt, als een grote steen, die aan komt rollen. Alle wereldrijken worden verpulverd door deze steen. Jezus Christus brengt Gods koninkrijk op aarde. Onheilspellend voor iedereen die niets met Jezus Christus te maken wil hebben. Wie zich stoot aan die bleke zwakkeling, die zich liet kruisigen, die zal zelf gebroken worden.

2. Verwondering. Maar gemeente-zijn vanuit het evangelie dat betekent vooral: leven als mensen die zich verbazen over die wonderlijke liefde.

De schrik moet je om het hart slaan, als je merkt dat het kruis je niets meer zegt. Als het een cliché geworden is, een mooi glad symbool dat verder betekenisloos is.

Ik hoop zo dat we allemaal steeds weer het wonder zien. Het wonder van het kruis van Jezus Christus. Het wonder van de liefde van God. Liefde voor vijanden. God heeft zijn vijanden lief, de moordenaars van zijn zoon. Gemeente zijn vanuit het evangelie, dat is: je bent een vijand van God, maar je ontdekt dat God van je houdt. Je ontdekt dat God onze grootste zonde – de moord op zijn Zoon – gebruikt om ons te verlossen. Wij, gestorven met Jezus Christus. Dood voor de zonde. Bevrijd en verlost. Wie kan dat bedenken? Wie zich niet aan de gekruisigde stoot, die vindt in Jezus het leven.

3. Vrucht. Gemeente zijn vanuit het evangelie, dat is wel vrucht dragen. Leven in de liefde. Liefde voor vijanden. Dat is niet altijd leuk – precies die liefde voor vijanden brengt een kruis met zich mee. Draag dat kruis achter Jezus aan. Bouw op de hoeksteen. Gods vermoordde zoon wordt de hoeksteen van een nieuwe tempel, de tempel van de Heilige Geest. Een tempel waarin iedereen die gelooft in Jezus Christus een levende steen is. Een gereinigde tempel, en geen rovershol. Een huis van gebed. Een plek, waar God wil wonen.